

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøborgmesteren

Susanne Ulrik
Ved Kanalen 1/3
1413 København K.

- 6 SEP. 2010

Sagsnr.
2010-123477

Dokumentnr.
2010-590106

Vandskiftet i Stadsgravene på Christianshavn

Kære Susanne Ulrik

Tak for din henvendelse. Jeg er meget imponeret over det engagement, som I viser over for jeres nære miljø.

Da sagen om vandkvaliteten i Stadsgraven er temmelig teknisk og kompleks, har jeg bedt forvaltningen udarbejde det vedlagte notat, der kommenterer jeres spørgsmål.

Jeg håber meget, at I er indstillet på et fortsat et tæt samarbejdet med forvaltningen.

Med venlig hilsen

Bo Asmus Kjeldgaard

Rådhuset
1599 København V

Telefon
3366 2613

Telefax
33 66 70 80

Direkte telefon
3366 2626.

E-mail
borgmesteren@tmf.kk.dk

www.tmf.kk.dk

KØBENHAVNS KOMMUNE

Teknik- og Miljøforvaltningen
Strategi og Myndighed

NOTAT

30-08-2010

Sagsnr.
2010-30364

Dokumentnr.
2010-581470

Sagsbehandler
Dorthe Rømø/ Jan Burg-
dorf Nielsen

Vandskiftet i Stadsgraven

Forvaltningen beklager Søgruppens opfattelse af samarbejdet. Center for Park og Natur (CPN) er bestemt interesseret i et godt samarbejde med Søgruppen.

Vi har holdt mange møder med Søgruppen fx i februar, maj og august i år. Møderne har været fulgt af mailkorrespondance, hvor vi har sendt de oplysninger, som Søgruppen har ønsket.

Søgruppen bad om aktindsigt den 17. april 2008 og den blev håndteret efter kommunens normale arbejdsgang. Den 15. maj 2008 sendte vi 19 dokumenter fordelt i 3 kategorier: 1. aftaler, 2. kontrakt med Københavns Energi (KE) og 3. instrukser, herunder Drifts- og vedligeholdelses-dokumenter. Dette dækkede efter bedste skøn Søgruppens anmodning. Søgruppen bad den 6.juni om aktindsigt i 'den gule mappe' som står nævnt de dokumenter, de havde fået. Søgruppen fik adgang til læse i den gule mappe den 15. juli 2008.

Det er Miljøcenter Roskilde, der fastsætter kravene til vandkvaliteten, mens det er Københavns Kommune der skal sikre, at vandkvaliteten lever op til disse krav. Miljøcentret, som har ansvaret for overvågningen, skal kontrollere at kravene overholdes. Viser overvågningen, at kravene ikke er opfyldt, skal Københavns Kommune iværksætte yderligere tiltag for at sikre, at kravene overholdes. Søgruppen har spurgt ind til dette to gange, og fået det samme svar hver gang.

Der er ikke tale om en udlicitering af en række opgaver til KE. I 2006 blev driftsopgaven mellem KE og Forvaltningen delt således, at KE fungerer som driftsoperatør og Forvaltningen som driftsherre. Dette skete i forbindelse med at KE blev udskilt som aktieselskab, 100 % ejet af Københavns Kommune. Der er ikke sparet på det personale, der passer driften.

Der blev jf. ovenstående sendt de drifts- og vedligeholdelsesmanualer, der gjaldt på det tidspunkt. CPN har efter møde med Søgruppen i februar i år har sendt gruppen de opdaterede drifts- og vedligeholdelsesmanualer.

Rørrensning har hele tiden været planlagt til efteråret, som det også fremgår af referat fra et møde afholdt med Søgruppen i februar i år. Desværre opstår der computer og programmeringsfejl. Der er fokus på dette, og der bliver i statusrapporterne noteret i hvor lang tid der er nedbrud på systemet medhenblik på en opfølgning med KE.

Center for Park og Natur

Islands Brygge 37
Postboks 449
1505 Kbh. V

Telefon
3366 5843

E-mail
dorrom@tmf.kk.dk

EAN nummer
5798009488145

www.kk.dk

De to trykledninger fra Kløvermarkens pumpestation til Lynetten ligger på en del af det sidste stykke inden renseanlægget i bunden af Indre Stadsgrav. I perioden fra 2007-2009 opstod der utætheder i flere samlinger på ledningerne i tre omgange. Efter at utæthederne var repareret, har KE gennemført en videoinspektion og efterfølgende udskiftet de fleste af de resterende samlinger. Hvis trykledningerne skal flyttes og graves ned på land, vil det koste 70. mio.kr. KE følger i dag trykledningerne via deres SRO-anlæg (Styring, Regulering og Overvågning).

Uheldene med trykledningerne førte til, at der opstod et samarbejde mellem TMF og Søgruppen for at undersøge, om det var muligt at forbedre vandkvaliteten i Stadsgraven. Københavns Kommune og Slots- og Ejendomsstyrelsen (som ejer den største del af Stadsgraven) ville vurdere, hvad der skulle gøres afhængigt af de mulige løsninger.

Som følge af samarbejdet har CPN bedt Dansk Hydraulisk Institut (DHI) om at beregne vandkvaliteten ved forskellige løsningsmuligheder. Det har været en langvarig proces, fordi beregningerne krævede, at der først blev indsamlet data fra Stadsgraven - et arbejde som CPN og Slots- og Ejendomsstyrelsen fik gennemført i sommeren 2009. Efterfølgende har DHI gennemført beregningerne. Det er korrekt, at beregningerne blev forsinket af en teknisk fejl.

Det er også korrekt, at vi har lovet at sætte vandstandsbrædder op. At det ikke allerede er gjort skyldes en misforståelse. CPN beklager fejlen og får sat vandstandsbrædderne op hurtigst muligt.

Vi har tidligere gjort Søgruppen opmærksom på, at vandstandene ikke ville blive offentliggjort på nettet, da resurserne til dette er for omkostningsfuldt både i tid og penge. Denne holdning ser vi ingen grund til at ændre.

Svar på Søgruppens erfaringer

- CPN beklager, hvis Søgruppen er af den opfattelse, at det er vanskeligt at få oplysninger ud af CPN. Vi mener at have svaret på de anmodninger, der er kommet fra Søgruppen.
- Overvågning af vandstande bliver tjekket dagligt. Det er en del af kontrakten med KE.
- Der afholdes månedlig møder med KE med afvigelser omkring sommerferien og julen. Der er en klar beskrivelse af udestående forhold, og hvem der har ansvaret for opfølgning i statusrapporterne.
- CPN har et godt og velbeskrevet samarbejde med KE.

- Det er korrekt, at det ikke er hensigtsmæssigt at føre en stor spildevandsledning gennem et sårbart vandområde. Prisen på 70 mio. kr. for at flytte ledningen er imidlertid så stor, at det formodentlig kun vil ske i forbindelse med en større omlægning af kloaksystemet.
- Der er endnu ikke fundet en løsning for, hvorledes der opnås en bedre vandkvalitet i Stadsgraven. Det skyldes, at vandområdet er mere kompliceret end først antaget og, at kommunen ønsker, at en eventuel løsning bliver så bæredygtig som mulig. Dernæst er det ikke sikkert, at man kan sætte nogle store pumper op. Erfaringerne fra den store fugledød i 2006 og fugledøden i år indikerer, at indstrømning af havvand måske accelerer de iltfrie forhold, som stimulerer væksten af botulismebakterien. Dette forhold skal derfor også undersøges nærmere. Ydre Stadsgrav er ikke indgået i beregningerne, fordi det i forvejen er en pumpe, der driver vandstrømmen i Ydre Stadsgrav.

Søgruppen savner

- Søgruppen modtog rapporten for et forbedret vandskifte i Indre Stadsgrav den 19. august, en dag efter de havde afsendt brevet til borgmesteren. Søgruppen var lovet rapporten den 18. august og havde fået af vide, at den ville komme dagen efter. Det fremgår af rapporten, at en forbedring af vandkvaliteten ikke kan opnås ved en forbedring af gennemstrømningen alene. Der foreligger derfor stadig et stykke undersøgelsesarbejde at udføre.

Det er korrekt, at der har været problemer med at følge den nye strømretning i en periode. Dette skyldes, at en aktuator er brudt sammen og derfor kunne styring først følges efter levering og montering af en ny. (KE har oplyst at, der var 7 ugers levering på denne aktuator).

- Vandskiftet i Ydre Stadsgrav er forbedret, og mulighederne for en yderligere tiltag bliver evalueret i forbindelse med arbejdet om forbedring af vandkvaliteten i Indre Stadsgrav.
- Et nødberedskab når vejrforholdene giver risiko for iltsvind lyder meget besnærende, men i praksis spiller mange forhold ind. Det er fx ikke nødvendigvis løsningen bare at øge indstrømning af vand. Det kan i kombination med øget nedbør og deraf mere ferskvand i form af afstrømning fra tilstødende arealer betyde en lagdeling med saltholdigt vand ved bunden og mere ferskt vand i overfladen. Dette giver risiko for et udbredt

bundlag bestående af varmt iltfattigt vand. Et scenarie Fiske-
økologisk Laboratorium har beskrevet i deres notat af 2006.

- Ansvar for miljøovervågningen blev i forbindelse med kommunalreformen flyttet fra amterne til staten. Med ansvaret fulgte også pengene. Københavns Kommune har derfor ingen midler til en permanent overvågning, men følger i perioder med fugledød vandkvaliteten på udvalgte steder i Ydre Stadsgrav. Søgruppen har lånt måleudstyr af CPN, så de selv kan følge vandkvaliteten.
- Som tidligere omtalt er det for omkostningsfuldt at offentliggøre måledata på nettet.
- CPN arbejder for et forbedret vandskifte i Stadsgraven. Da et forbedret vandskifte alene ikke kan sikre en bedre vandkvalitet, vil CPN inddrage andre forhold, så en permanent løsning forhåbentlig kan opnås.